

Acne Vulgaris

April 2007

Lorens Ek
Hudmottagningen
Halmstad

Sjukdomens mekanismer

Patogenes

Etiologi

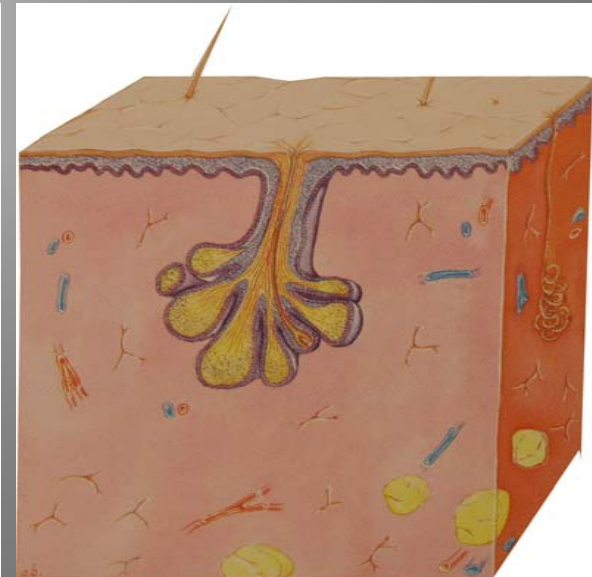
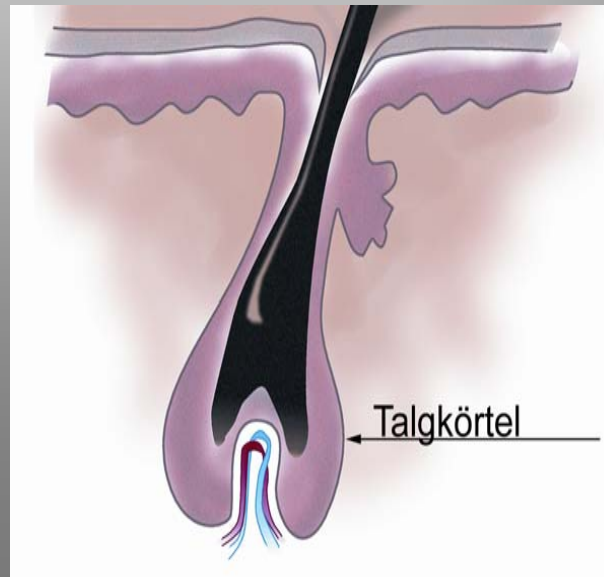
Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

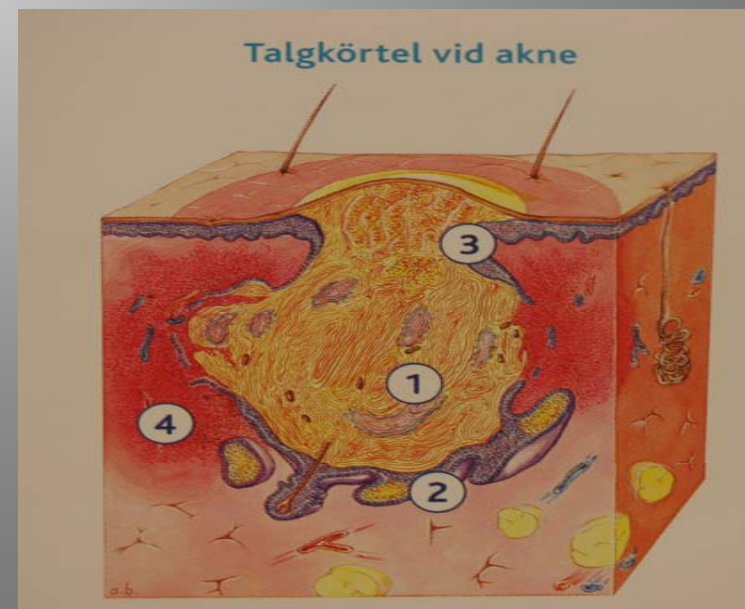
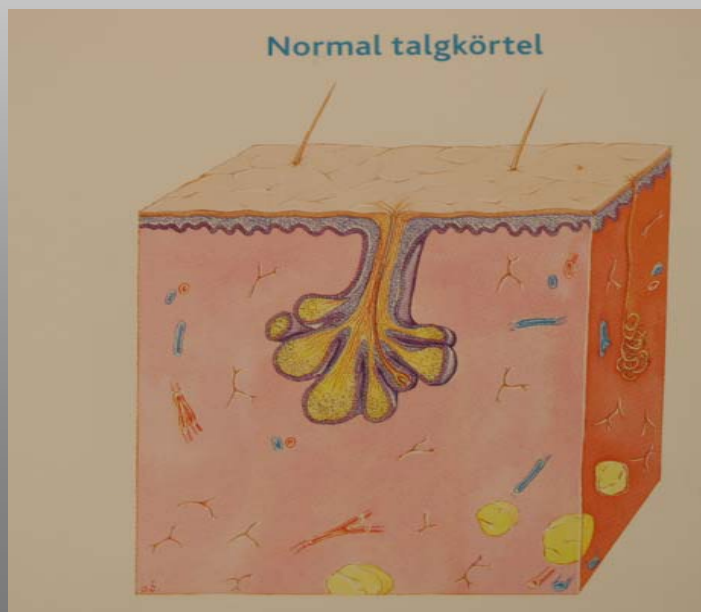
Vilka ska remitteras?

1. Ökad talgproduktion (hormonstyrd)
2. Bakterietillväxt
(propionibacterium Acne)
3. Störd celltillväxt / tilltäppta komedoner
~ försnävning av akne-utförsgången
4. Inflammation efter ruptur av follikel

Patogenes (forts)

1. Ökad talgproduktion (androgen-beroende)
2. Bakterietillväxt (*Propionibacterium Acne*)
3. Störd celltillväxt hos keratinocyter / tilltäppta komedoner
~ försnävning av akne-utförsgången
4. Inflammation (efter ruptur av follikel)

Orsaker till akne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- ”Mallorca acne” (acne aestivale)
- ”Pomada-acne”
- Yrkesrelaterat: olja, klor
- Läkemedel: Vitamin B12 substitution
- Hormoner:
  - Anabola steroider
  - Prednisolon
  - Gestagener:
    - Minipiller
    - P-spruta
    - Hormon-spiral

Har mat betydelse?

Patogenes

Nej, vanligen inte alls och aldrig i stor grad.

Etiologi

Ingen diet rekommenderas

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Förlopp

Patogenes

Klinik

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Debut tidigt i puberteten
- Maximum vid 15-18 års ålder
- Sjukdomens duration 10 – 15 år
- Försvinner vanligen i 20-årsåldern
- Vid 40 år har fortfarande ca 1% akne.

Provtagning vid acne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Stansbiopsi till PAD: Rosacea?
- Bakterieodling:
  - gram-negativ follikulit?
  - Annan pyodermi?
  - Avs *P. acnes*: vanligt odlingsrör, ange särskilt frågeställning: resistens?
- Blodprover: Hormoner; sällan

Hur ställa diagnos

- Anamnes:
  - Läkemedel? Ex prednisolon
  - Styrketräning? (Anabola steroider)
  - Menstruation? (PCO)
- Utslag på hud : distribution; ansikte och bål
- Utslag, efflorescenser: komedoner, papler, pustler, noduli, cystor, ärr
- (PAD)
- Ev odling
- (Blodprov)

Vit (sluten) comedo ("white-head")

Patogenes

Etiologi

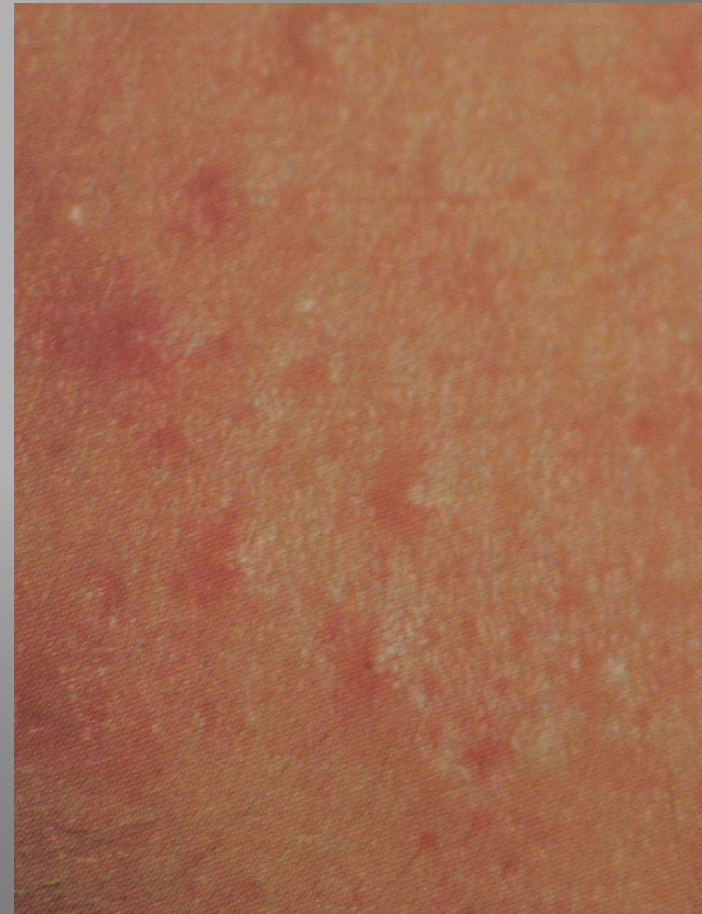
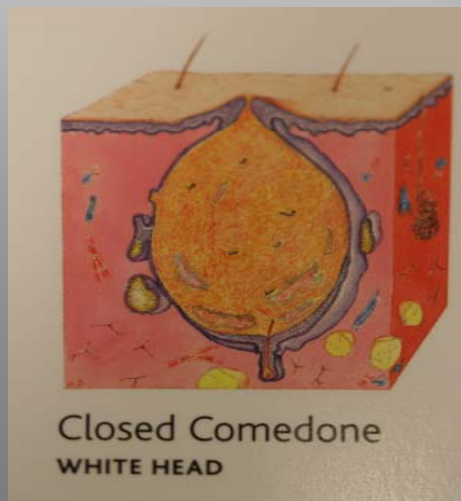
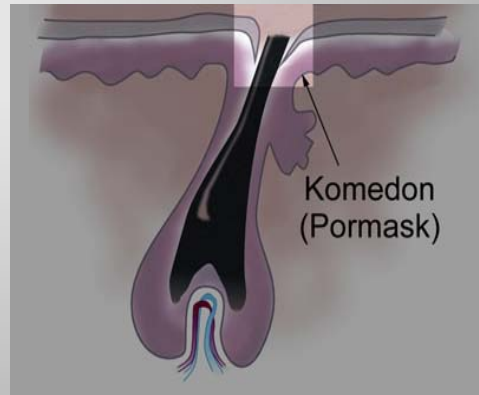
**Olika typer av akne
Klinisk bild**

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Blek vit knotta, palperas mer än den syns

Svart (öppen) comedo ("pormask")

Patogenes

Etiologi

**Olika typer av akne
Klinisk bild**

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Knottra med svart punkt i mitten.

Papel ("knottra")

Patogenes

Etiologi

**Olika typer av akne
Klinisk bild**

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Inflammation

Pustel ("kvissla")

Patogenes

Etiologi

**Olika typer av akne
Klinisk bild**

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

"Varblåsa", steril; innehåll av *P. Acnes* är inte en infektion utan kolonisering.

Olika typer av ärr

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Indelning av acne, alt 1

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- **Indelning i stadier 1, 2 och 3**
  - Comedoner
  - Papler och pustler
  - Noduli och cystor
- Mild, medelsvår eller svår akne
  - Utbredning i yta
  - Ärr-bildning
  - Keloider
  - Nodulo-cystisk ("bölder")

Comedo-akne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne
Stadium-indelning

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Stadium 1:

Ffa svarta och vita komedoner;
inte inflammärerade

Papulo-pustulös acne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne
Stadium-indelning

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Stadium 2:

Inflammerade papler och pustler

Obs, ofta ärrbildning även utan noduli

Nodulo-cystisk acne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne
Stadium-indelning

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Stadium 3:

Noduli och cystor, senare ärr

Indelning av acne, alt 2

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne
Stadium-indelning

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- **Stadium 1,2,3**
  - Comedoner
  - Papler och pustler
  - Noduli och cystor

- **Mild, medelsvår eller svår akne**
  - Utbredning i yta
  - Grad av inflammation
  - Sequelae: ärr, keloider

Lindrig acne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne
Stadium-indelning

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Kanske inte lindrig för patienten?

(”Acne does not take your life, it just ruins it”)

Medelsvår acne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne
Stadium-indelning

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Papler och pustler med måttlig
utbredning till yta

Svår acne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne
Stadium-indelning

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Stor yta eller mycket acne i ansikte
- Noduli och cystor
- Keloider
- Ärr

Olika typer av akne: Neonatal akne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Beror på androgener från modern
Försvinner vid 18 månaders ålder

Acne excoriée des jeunes filles

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Traumatiserade akne-lesioner, ofta mer sår än akne.

Ålder; även vuxna.

Ev klåda.

Acne tarda

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Ofta vid käkvinklar på kvinnor.
Premenstruellt sämre.

Akne läker inte alltid vid 20 års ålder.

Iatrogen akne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Orsaker:

- Pomada-acne (pga salvor)
- Läkemedel: Vitamin B12
- Hormoner:
  - Anabola steroider
  - Prednisolon
  - Gestagener:
    - Hormon-spiral
    - Minipiller
    - P-spruta

**Acne utlöst av
prednisolon**

Komplikation : keloid

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Överdriven ärrläkning
- Spontan, genetisk, individuell tendens
- Behandling: intralesionell steroid

Perioral dermatit

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

Akneliknande sjukdomar /
differentialdiagnoser:

- Perioral dermatit,
- Mjälleksem
- Mjälleksem
- Impetigo

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Röda knottor runt munnen
- Ev sveda
- Botas med Tetralysal

Perioral dermatit, forts

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

Akneliknande sjukdomar /
differentialdiagnoser:

- Perioral dermatit,
  - rosacea
- Mjälleksem
- Impetigo

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Unga kvinnor
- Oftast utan orsak
- Ibland biverkan av utvärtes steroider

Rosacea

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

Akneliknande sjukdomar /
differentialdiagnoser:

- Perioral dermatit,
  - rosacea
- Mjälleksem
- Impetigo

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Rodnad, flushing, papler, pustler
- Inte komedoner
- Oftast utan orsak
- Ibland biverkan av utvärtes steroid

Rosacea

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

Akneliknande sjukdomar /
differentialdiagnoser:

- Perioral dermatit,
  - rosacea
- Mjälleksem
- Impetigo

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Behandling: Rozex®, Tetralysal®

Seborroiskt eksem (mjälleksem)

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

Akneliknande sjukdomar /
differentialdiagnoser:

- Perioral dermatit,
  - rosacea
- Mjälleksem
- Impetigo

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Fjällning i och mellan ögonbryn
- Behandling: grupp 1 steroid

Impetigo (svinkoppor)

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

Akneliknande sjukdomar /
differentialdiagnoser:

- Perioral dermatit,
  - Rosacea
- mjälleksem
  - Impetigo

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Honungsgula krustor på röda erosioner
- Behandling: Lokalt o/e peroralt antibiotika (inte Fucidin-kräm)

Val av behandling

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- **Utvärtes**

- Azelaine-syra Skinoren®
- Bensoylperoxid
  - Basiron®
  - Stioxyl®
  - Brevid®
- Clindamycin Dalacin®
- A-vitamin-syra Differin®, Aberela®

- **Invärtes**

- Antibiotika
  - Tetracykliner ex Tetralysal®
  - Makrolider ex Ery-Max® (NB KI:graviditet)
- Hormon Diane® (antiandrogen + p –piller)
- Retinoider ex isotretionin, Roacutan®

Komedo-akne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Vita (slutna) komedoner

– Differin®

Svarta (öppna) komedoner; pormaskar

– Basiron®

– Differin®

Lindrig papulo-pustulös acne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Mix av papler, pustler och comedoner
Intensiv utvärtes behandling,
ofta antibiotika per os

Mer om behandling vid lindrig akne

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Dalacin utvärtes skall alltid
kombineras med bensoyl-peroxid
(ex Basiron®)

Acne excoriée, behandling

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

1. Undvik att klämma..
2. Frikostigt med antibiotika per os
3. Vid klåda: ev grupp-1-steroid
4. Ibland psykologisk komponent

”Kan man slipa bort ärr med laser?”

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Olika typer av ärr:

- Atrofiska maculae
- ”Ice-pick” scars

Ärr = tabletter

Ärr kan inte slipas bort!

Postinflammatorisk hyperpigmentering

Patogenes

Etiologi

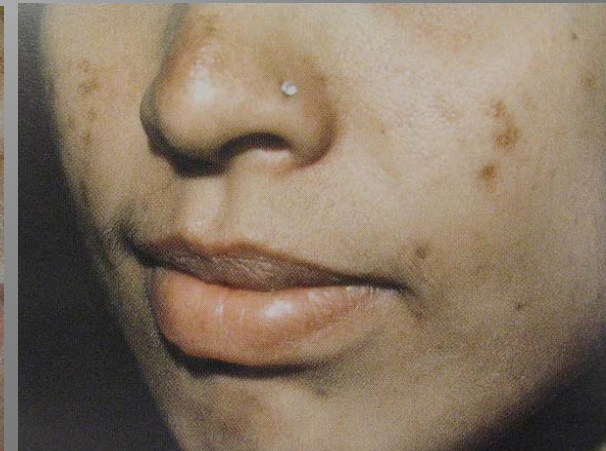
Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Försiktighet med irritativa medel ex tretionin (Aberela®, Differin®)
- Frikostigt med antibiotika per os

”Bål-akne”

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

På rygg och bröst; utbredd till ytan, ofta papulo-pustulös form hos unga män.

Bål-akne, forts

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

Svårbehandlad med lokala medel enbart, perorala antibiotika Tetralysal® i full dos under lång tid dvs minst 3-4 månader.

Cystor och noduli

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Specialist-fall
- Injektion med kortison intralesionellt
- Undvik incision!
- Ev isotretionin (Roacutan®)

Ulcerationer, granulom

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Specialist-fall
- Ev prednisolon
- Isotretionin (Roacutan®);
licenspreparat, ofarligt,
fosterskadande; preventivmedel
obligatoriskt

Varför hjälper inte behandlingen?

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Annan försämrande faktor, ex hormoner
- Compliance..
- Antibiotika-resistent P. Acnes
- Kontaktallergi mot lokala medel

Vad gör man då?

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Byt och kombinera utvärtes medel
- Dubbel dos tetracyklin (sic!)
- Ovanliga antibiotika per os:
  - Trimetoprim
  - Dalacin
- Antihormonell behandling: Diane
- Isotretionin

Fall för hudspecialist

Patogenes

Etiologi

Olika typer av akne

**Akneliknande sjukdomar
/ differentialdiagnoser**

Behandling

Vilka ska remitteras?

- Ärrbildande acne
- Keloider
- Noduli och cystor
- Ev hormonell rubbning
- Ulcerationer
- Terapieresistens

Konklusioner

Acne har stor social och psykologisk betydelse, i yrkesliv och i relationer

Effektiv behandling med finns för alla

Fortfarande är många patienter fel- eller underbehandlade

1. Om inte behandling så uppstår ärr som inte sedan kan åtgärdas
2. God compliance är viktigt.
3. Energisk behandling med både ut- och invärtes medel, i full dos under lång tid
4. Överväg remiss till hudläkare för ev Roacutan förr snarare än senare

Acne Vulgaris

April 2007

Lorens Ek
Hudmottagningen
Halmstad